

Regionale Omgevingshandhaving

Haviland
regio
partners

2026

Regionale omgevingshandhaving

1. Inleiding.....	3
2. Prioriteitenlijsten	3
3. Samenwerking en rolverdeling.....	4
3.1 De Raad van Bestuur van de intergemeentelijke entiteit.....	4
3.2 College van burgemeester en schepenen (CBS).....	4
3.3 De gemeenteraad.....	5
3.4 Burgemeester	5
3.5 De omgevingsambtenaar	5
3.5.1 Proactief handhaven	5
3.5.2 Reactief handhaven	6
3.5.3 Dossier-opvolgingssoftware: InLinio.....	6
3.6 De intergemeentelijke toezichthouder (ITZH) – herstelinstantie (IHI).....	7
3.6.1 Toezicht en opsporing: Raadgeving, waarschuwing en verbaliseren.....	8
3.6.2 Beveiligen: de bestuurlijke beveiligingsbeslissing	8
3.6.3 Herstellen	9
3.6.4 De inning van verbeurde dwangsommen bij herstel- en beveiligingsbeslissingen .	10
3.7 Openbare veiligheidsdiensten – externe inspectiediensten.....	10
4. De deontologische code en het beslissingsproces van de ITZH/IHI.....	11
4.1 Basisprincipes.....	11
4.2 Volledigheid van een dossier	12
4.3 Nut van handhaving	12
4.3.1 Beleid en prioriteitenkaders.....	12
4.3.2 Feitelijke omstandigheden en kenmerken.....	12
4.4 De keuze handhavingstools	13

1. Inleiding

De open ruimte in Vlaanderen staat onder druk. Halle-Vilvoorde is een bijzondere regio die onder invloed van de hoofdstad geconfronteerd wordt met een versnelde verstedelijkingsgraad en de daarbij gekende stedelijke uitdagingen die zich stelselmatig dieper in de rand verplaatsen. Omgevingshandhaving omvat de handhaving van de ruimtelijke ordening¹, het milieu² en het onroerend erfgoed³, met als doel het realiseren van een kwalitatieve leefomgeving. Het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving⁴ stroomlijnt de handavingsregels op Vlaams niveau en ging in voege op 01/04/2026. Vanuit Haviland wordt aan de lokale besturen een team van toezichthouders met herstelinstantiebevoegdheid ter beschikking gesteld. Dit team ondersteunt en ontzorgt de burgemeester en de lokale gemeentelijke of politionele ambtenaren die belast zijn met taken binnen omgevingshandhaving. De kunst bestaat erin om gericht de juiste diensten met elkaar te laten samenwerken om zo tot een voldoening gevend resultaat te komen.

Vanuit Haviland zetten we in op een integrale geïntegreerde benadering van een probleemstelling waarbij meerdere inspectiediensten kunnen betrokken worden. Dit document beschrijft onze regionale visie op een professioneel gestuurde uitvoering van omgevingshandhaving, gebaseerd op samenwerking en in overeenstemming met de geldende regelgeving en de beginselen van behoorlijk bestuur. We beogen helderheid te scheppen over de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren en entiteiten binnen handhaving. Dit document geeft een verdere invulling aan de samenwerkingsovereenkomst omgevingshandhaving.

2. Prioriteitenlijsten

Het is onmogelijk, en zelfs onwenselijk, om alle schendingen van het omgevingsrecht te handhaven. Lokale besturen kunnen in een beleidsdocument hun prioriteiten en hun strategische en operationele doelstellingen formuleren en deze koppelen aan budgetten. Bij de budgettering dient rekening gehouden te worden met de financiële terugverdieneffecten van handhaving. In het omgevingshandhavingsbesluit werd opgenomen dat, zodra dit technisch mogelijk, 60% van de opgelegde en geïnde boetes, ten gevolge van dossiers opgestart door de gemeente op jaarbasis, terugvloeit naar de gemeente die het dossier heeft opgestart.

Het omgevingshandhavingsbeleid met prioriteitenlijst sturen niet alleen de keuzes inzake proactieve handhaving aan, maar hebben eveneens een impact op de reactieve handhaving. Als regionale handhavingsdienst hebben wij een aantal prioriteiten geïdentificeerd uit onze ervaringen in de regio die in lijn liggen met de strafrechtelijke prioriteiten van het parket en de gewestelijke prioriteiten. Deze worden op gelijke hoogte gezet met de lokale prioriteiten of dienen als back-up bij het ontbreken van een geactualiseerde prioriteitenlijst op lokaal niveau. Elke twee jaar wordt deze lijst geëvalueerd. Bij aanpassingen worden de lokale besturen in kennis gesteld van de geactualiseerde lijst.

Regionale prioriteitenlijst (2026):

- Cumul: dossiers met meerdere schendingen waarvan er minstens 2 een lokale prioriteit zijn.
- De exploitatie van ingedeelde inrichtingen en/of activiteiten zonder vergunning én zonder vrijwillige intentie of mogelijkheid tot regularisatie.
- Het uitvoeren van handelingen die door gebrek aan voorzorg tot onherroepelijke publieke

¹ Gecodificeerd Decreet Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, afgekort VCRO

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, afgekort DABM

³ Decreet betreffende het onroerend erfgoed van 12 juli 2013 en het Decreet tot bescherming van varend erfgoed van 29 maart 2002

⁴ Decreet KADERDECREET over de handhaving van Vlaamse regelgeving van 14/07/2023

schade of hinder hebben geleid.

- Ruimtelijk kwetsbaar gebied en openruimtegebieden: het plaatsen van constructies in een zone waarvan binnen een straal van 200m nog geen constructies aanwezig zijn.
- Verharding: het aanleggen van niet-waterdoorlatende verharding in zij- en achtertuin in overstromingsgevoelige gebieden en aanleggen van voortuinverharding waarbij de verharding minder dan 5 jaar voorafgaand aan de vaststelling werd aangelegd.
- Aanmerkelijke reliëfwijzigingen waarbij kan aangetoond worden dat ze maximaal 5 jaar geleden zijn uitgevoerd:
 - ⇒ in ruimtelijk kwetsbare gebieden;
 - ⇒ in overstromingsgevoelige gebieden;
 - ⇒ die voor overlast zorgen voor aanpalende eigendommen of het openbaar domein.
- Meergezinswoningen: het verhogen van het aantal woongelegenheden in combinatie met inferieure woonvormen.
- Ontbossing of kappen van bomen zonder machtiging of vergunning.

3. Samenwerking en rolverdeling

De sturende rol van het lokale bestuur en de rol van de burgemeester binnen de samenwerking wordt hieronder weergegeven. Daarnaast vervult de omgevingsambtenaar een centrale rol in de feitelijke samenwerking tussen Haviland en de gemeente/stad tijdens een handavingsproces. Ten slotte wordt nader ingegaan op de werkmethode van de toezichthouders en herstelinstanties, alsook op de wijze waarop hun respectievelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden zich tot elkaar verhouden binnen een intergemeentelijke werking.

3.1 De Raad van Bestuur van de intergemeentelijke entiteit

De Raad van Bestuur is decretaal bevoegd voor:

- de goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst;
- de aanstelling van de intergemeentelijke toezichthouders en herstelinstantie;
- de eedaflegging.

3.2 College van burgemeester en schepenen (CBS)

Lokale besturen dragen de politieke verantwoordelijkheid de handhaving een richting te geven via het uitrollen van een handavingsbeleid met lokaal prioriteitenkader. Daarbij voorzien zij de nodige personeelsbezetting en budgetten voor de uitvoering van de handhaving. Zij werken mee aan het tot stand komen van een prioriteitenkader en verlenen er de eerste goedkeuring aan, alvorens het ter definitieve goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Het CBS kan de opdracht geven om proactieve handavingsactieplannen op te maken. Het handavingsactieplan kan ook een preventieve campagne omvatten. Het handavingsactieplan wordt verder uitgewerkt door de omgevingsambtenaar in samenspraak met de betrokken handhavers. Deze geven de nodige feedback aan het CBS om tot een effectief en realiseerbaar project te komen.

Het CBS is decretaal verantwoordelijk voor de aanstelling van de lokale toezichthouders, alsook om hen de bijkomende functie van herstelinstantie toe te wijzen. Verder heeft het CBS de bevoegdheid om herstelschikkingen, in kader van publieke schade aan belangen die door milieuvoorschriften worden beschermd, te bekrachtigen.

Het CBS neemt geen beslissingen over het al dan niet opvolgen van individuele dossiers of over de te ondernemen stappen daarin.

3.3 De gemeenteraad

De gemeenteraad verleent de definitieve goedkeuring van het omgevingshandhavingsprioriteitenkader van de lokale handhaving. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst met Haviland.

3.4 Burgemeester

De burgemeester is decretaal bevoegd voor de eedaflegging van de lokale toezichthouders.

Verder neemt de burgemeester binnen handhaving in de eerste plaats een bemiddelende functie op bij de beoordeling en opvolging van geregistreerde klachten met betrekking tot het omgevingsrecht, dit om via zachte handhaving en overleg tot een aanvaardbare oplossing te komen voor de betrokken partijen. De lokale administratie organiseert hun klachtenopvolging en registratie hiertoe intern opdat de burgemeester deze functie naar eigen wens kan invullen. Indien een bemiddelend optreden niet aangewezen of niet succesvol is, maakt de burgemeester het dossier over aan de omgevingsambtenaar. Deze bepaalt de nood tot verdere opvolging via handhaving op basis van de lokale prioriteitenlijst en eigen interne afspraken.

De burgemeester is decretaal bevoegd als herstelinstantie en kan zo op het Vlaams Handhavingsplatform (VHP) alle vastgestelde omgevingsmisdrijven en genomen herstelmaatregelen op grondgebied van de gemeente/stad raadplegen. Verder kan de burgemeester in eigen naam optreden als herstelinstantie en daarbij een bestuurlijke beveiligingsbeslissing of een herstelbeslissing nemen en de uitvoering ervan waarborgen. Ten slotte kan de burgemeester ook een publieke herstellvordering inleiden bij het parket of een burgerlijke dagvaarding opstarten. De burgemeester deelt deze bevoegdheid met andere herstelinstanties waaronder de intergemeentelijke herstelinstantie of een ambtenaar binnen de gemeente die daartoe werd aangewezen (van rechtswege tot 01/04/2031 de lokale toezichthouder (milieu) en de stedenbouwkundig inspecteur). De samenwerking tussen deze herstelinstanties wordt verder in dit document onder '3.6.3 Herstellen' gespecificeerd.

3.5 De omgevingsambtenaar

In dit document wordt telkens verwezen naar 'de omgevingsambtenaar'. Deze benaming kan in de praktijk betrekking hebben op één of meerdere ambtenaren binnen de lokale administratie, afhankelijk van de interne taakverdeling binnen de gemeente of stad. Als de omgevingsambtenaar ook bevoegd is als toezichthouder en/of herstelinstantie, kan deze diens respectievelijke bevoegdheden in eerste plaats altijd zelf opnemen. De rol van de omgevingsambtenaar voor de opstart van de handhaving wordt hieronder toegelicht, de rol tijdens een handhavingstraject wordt verder toegelicht onder '3.6. De intergemeentelijke toezichthouder (ITZH) – herstelinstantie (IHI)'

3.5.1 Proactief handhaven

De omgevingsambtenaar geeft uitvoering aan diens taken binnen een proactieve handhavingscampagne volgens de contouren en modaliteiten die werden opgenomen in het plan. De intergemeentelijke entiteit neemt, indien betrokken bij de opmaak ervan, haar taken op zoals bepaald in het plan. Conform de bepalingen van het actieplan worden er feedbackmomenten voorzien en kan er onderling overleg worden gepleegd.

Lokale besturen kunnen er ook voor kiezen de handen in elkaar te slaan met andere gemeenten/steden om een grensoverschrijdend probleem aan te pakken. Dit kan door een gedeeld omgevingshandhavingsbeleid te voeren, bij voorkeur op niveau van de politiezone, maar ook door een proactieve projectmatige aanpak rond een welbepaald thema op te starten. De intergemeentelijke omgevingshandhavingsdienst van Haviland is daarbij goed geplaatst om het project te ondersteunen in zijn opmaak, de opvolging en de handhavingstaken uit te voeren.

3.5.2 Reactief handhaven

Alle klachten of meldingen van potentiële schendingen op omgevingsrecht dienen, ongeacht de afkomst (ambtshalve vaststelling, burgers, politie, inspectiediensten, bestuurs- of gemeenteraadsleden, enz.), volgens een gestandaardiseerde procedure bij de omgevingsambtenaar ingediend te worden. De omgevingsambtenaar staat in voor de registratie en verwerking van deze meldingen.

Bij niet ernstige schendingen genieten informeren, bemiddeling of informeel waarschuwen altijd de voorkeur. Deze acties kunnen genomen worden na eigen evaluatie, na overleg met burgemeester in diens rol als bemiddelaar en/of na overleg met een bevoegde toezichthouder of herstelinstantie. Bij ernstige schendingen, wanneer er sprake is van onherroepelijke publieke schade of wanneer de lokale herstelinstantie een herstel wil onderhandelen of opleggen, wordt de hierboven vermelde stap beter overgeslagen. Het rechtszekerheidsbeginsel zou daarmee in latere fase bij een bestuurlijk hersteltraject kunnen geschonden te worden.

De beginselen behoorlijk bestuur, de lokale omgevingsprioriteiten en de feitelijke kenmerken van het dossier zullen de omgevingsambtenaar helpen om onafhankelijk te motiveren welke actie of gevolg dient te worden genomen. In principe zijn er maar twee uitkomsten:

- Het klasseren zonder gevolg – wegens niet prioritair en/of geen schending.
- Het samenstellen en (laten) opstarten van een handhavingdossier.

De omgevingsambtenaar voorziet een gestandaardiseerde feedback aan de melder. De melder is geen actieve deelnemer van het handhavingstraject en wordt enkel op de hoogte gesteld van de hierboven vermelde algemene opsomming van gevolgsgave. Eventuele vragen door de melder of derden bij de omgevingsambtenaar over lopende handhavingsdossiers dienen gericht - of overgemaakt te worden aan de handhavingsentiteit die het dossier op dat ogenblik beheert. De handhavingsentiteit maakt een gepaste beoordeling over welke informatie er al dan niet gedeeld kan worden, zij het na formele aanvraag openbaarheid van bestuur. Formele vragen tot informatie op basis van openbaarheid van bestuur dienen ingediend te worden bij de algemeen directeur van de entiteit onder wiens verantwoordelijkheid het betreffende opgevraagde document op dat ogenblik valt. De omgevingsambtenaar verwijst ontvangen aanvragen op gepaste wijze door.

Handhavingsverzoeken dienen conform artikel 96 van het KVH te worden gecontroleerd op hun ontvankelijkheid. De inwilliging van het verzoek verplicht de herstelinstantie om een gerechtelijke of bestuurlijke procedure te initiëren die gericht is op herstel of beveiliging tegen de vermoedelijke overtreeders. Handhavingsverzoeken die worden ingeleid bij het lokale bestuur worden door de omgevingsambtenaar afgehandeld, de verzoeken ingeleid bij Haviland worden door Haviland afgehandeld.

3.5.3 Dossier-opvolgingssoftware: InLinio

De omgevingsambtenaar en de intergemeentelijke toezichthouder/herstelinstantie delen onderling de noodzakelijke relevante informatie voor de handhaving via digitale weg in een voldoende beschermde omgeving, alsook tijdens gestandaardiseerde feedback- en overlegmomenten. De omgevingsambtenaar krijgt toegang tot het intergemeentelijke opvolgingssysteem handhaving waar onder meer de statussen van dossiers zichtbaar zijn.

Regels gebruikersaccount InLinio:

Vertrouwelijkheid van gegevens:

- *U gebruikt dit platform enkel om omgevingshandhavingssdossiers te raadplegen.*
- *We wijzen u op de verplichting om de beschikbare gegevens strikt vertrouwelijk te behandelen.*
- *Zowel het dossier als elk onderdeel ervan is vertrouwelijk.*
- *Deze gegevens mogen alleen worden gebruikt voor omgevingshandhaving.*
- *De beschikbare gegevens mogen in geen geval worden verwerkt voor andere professionele of persoonlijke doeleinden, noch doeleinden van derden.*
- *Het is belangrijk op te merken dat deze regels van toepassing zijn ongeacht de vorm (schriftelijk, mondeling, elektronisch, enz.) waarin de informatie wordt gedeeld.*

Vorzorgsmaatregelen:

Neem alle mogelijke voorzorgsmaatregelen om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van de informatie te waarborgen en te voorkomen dat deze wordt vervormd of gedeeld met personen die geen toestemming hebben om deze in te zien. Dit omvat onder meer:

- *Maak persoonlijke toegangscode en/of wachtwoorden niet bekend aan anderen.*
- *Deel je persoonlijke account niet! Alle online acties worden gelogd en gekoppeld aan jouw account.*
- *Gebruik een uniek wachtwoord voor de gebruikte account, niet een wachtwoord dat ook op andere websites of systemen wordt gebruikt.*
- *Maak bij voorkeur gebruik van de tweefactorauthenticatie-functionaliteit.*

Aanpassingen toegangen:

Haviland moet onmiddellijk op de hoogte worden gebracht van wijzigingen in personeel dat gebruik maakt van InLinio, zowel bij vertrek als bij verandering van bevoegdheid, indien relevant voor de toegang.

Openbaarheid van bestuur:

De algemeen directeur moet per dossier beslissen of en wat wordt bekendgemaakt in het kader van openbaarheid van bestuur.

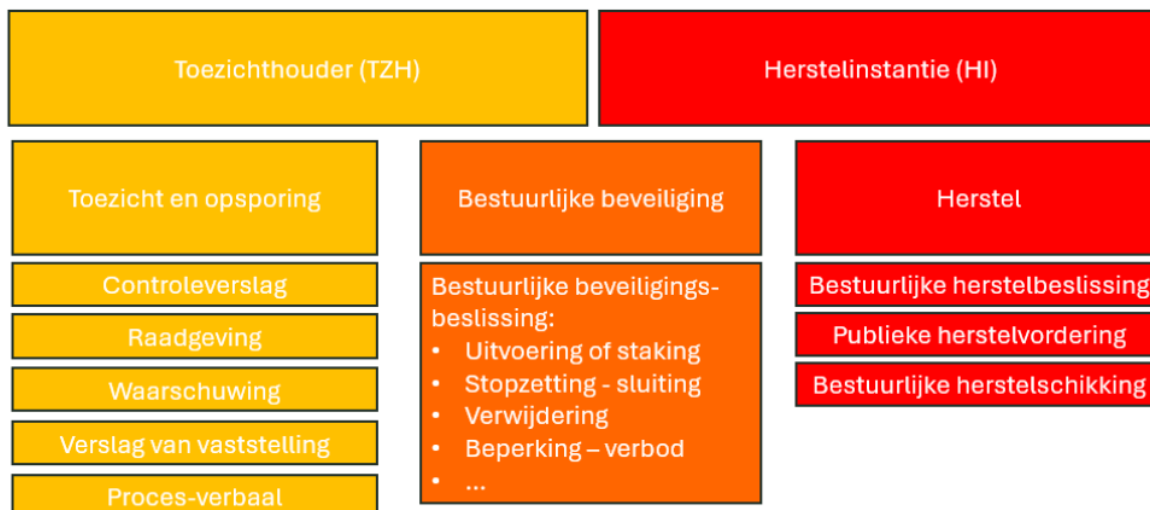
3.6 De intergemeentelijke toezichthouder (ITZH) – herstellinstantie (IHI)

De ITZH en toezichthouder van de gemeente/stad werken op een gelijk niveau en kunnen open informatie met elkaar uitwisselen. Voorafgaande aan een handhavingstraject wordt onderling bepaald wie de handtekeningbevoegdheid wordt toegewezen. Deze persoon neemt vervolgens alle eindbeslissingen in het handhavingstraject voor het luik toezicht, opsporing en beveiliging. Het is wel mogelijk dat een lopend dossier na eerdere handhavingssacties van de lokale toezichthouder wordt overgedragen aan de ITZH die desgewenst de lokale toezichthouder in kader van opleiding of ter ondersteuning meeneemt in het handhavingstraject. De ITZH kan ook als klankbord werken voor de lokale toezichthouder en ter ondersteuning taken opnemen.

De ITZH gaat onafhankelijk te werk, de beslissing tot het inzetten van een handhavingstool gebeurt conform de interne deontologische code en de beslissingsboom (zie deel 4. De deontologische code en het beslissingsproces van de ITZH/IHI). Bij een raadgeving heeft zich nog geen misdrijf of overtreding voltrokken, bij een waarschuwing wel. In beide gevallen krijgt de betrokkene nog de kans om het misdrijf of de inbreuk te voorkomen of ongedaan te maken zonder dat daar een sanctionerend gevolg aan

verbonden is. Voorafgaand aan een proces-verbaal kunnen één of meerdere waarschuwingen gegeven worden.

De toezichthouder kan beveiligingsbeslissingen nemen maar dient deze te laten bekrachtigen door een herstelinstantie. De herstelinstantie kan deze beveiligingsbeslissing ook in eigen naam nemen en is daarnaast bevoegd voor het hele luik herstel.

3.6.1 Toezicht en opsporing: Raadgeving, waarschuwing en verbaliseren

De meest gekende taak van de ITZH zit in het luik toezicht en opsporing. Na ontvangst van een dossier en het uitvoeren van een vooronderzoek zal de ITZH beslissen of de opstart van een handhavingstraject aangewezen is. Het traject is gericht op het vaststellen en voorkomen van een verderzetting of vergroting van een schending of het bekomen van een vrijwillig herstel van publieke schade, maar ook het uitlokken van een bestuurlijke sanctie kan als signaalfunctie een einddoelstelling zijn. Indien een dossier niet wordt opgenomen krijgt de omgevingsambtenaar een gemotiveerde feedback terug van de ITZH. De snelheid waarmee een dossier wordt opgenomen is afhankelijk van de prioriteiten en algemene feitelijke omstandigheden.

Voor een controleverslag, een raadgeving of een waarschuwing worden geen dossiers aangemaakt op het digitale Vlaams Handhavingsplatform, alle andere dragers van informatie in een handhavingstraject worden wel via het Vlaams Handhavingsplatform verwerkt. Via InLinio beschikken de ITZH/IHI en lokale administratie ten allen tijde over een overzicht van de status alle lopende dossiers.

Een proces-verbaal wordt overgemaakt aan het Parket van Halle-Vilvoorde. De meeste schendingen zullen door het parket worden overgemaakt aan de beboetingsentiteit die op haar beurt de procedure tot opleggen van een bestuurlijke sanctie kan opstarten. De burgemeester en/of het CBS worden op dat moment door de ITZH, voor zover dit voorzien is in de toepasbare regelgeving, in kennis gesteld van de opgemaakte processen-verbaal op het grondgebied van betreffende gemeente/stad. Als de ITZH de vraag krijgt van het parket of de beboetingsinstantie voor een stand van zaken, onderneemt de ITZH de nodige acties daartoe. De beboetingsinstantie kan de ITZH daartoe vorderen.

Het KVH voorziet de mogelijkheid voor de ITZH over te gaan tot het afnemen van verhoren in opsporingsonderzoek na een specifieke vraag daartoe van het parket. De ITZH evalueert het verzoek op technische haalbaarheid en brengt desgevallend parket en de omgevingsambtenaar op de hoogte van de uitvoering van het verzoek.

3.6.2 Beveiligen: de bestuurlijke beveiligingsbeslissing

Een belangrijke taak van de toezichthouder of herstelinstantie is het nemen van een bestuurlijke beveiligingsmaatregel. De ITZH doet dit telkens in hoedanigheid van herstelinstantie. De doelstelling van beveiligingsbeslissing is de verderzetting van een misdrijf of de vergroting van publieke schade een halt toe te roepen.

Bij hoogdringendheid wordt geen hoorzitting georganiseerd. Na mondelinge oplegging en affichage wordt de maatregel schriftelijk bevestigd via het digitale maatregelenregister. De meest gekende vorm is de staking van werkzaamheden of activiteiten, maar een beveiligingsbeslissing kan ook de oplegging of ambtshalve uitvoering van een actieve handeling uitmaken. De IHI organiseert bij niet-hoogdringendheid een hoorzitting. In deze gevallen worden ook de andere bevoegde lokale herstelinstantie(s) op de hoogte gebracht. De beslissing tot het nemen van een beveiligingsmaatregel wordt gemotiveerd door de IHI conform de regelgeving, het bestuursrecht, de deontologische code en de beslissingsboom. De IHI doet tijdens dit beslissingsproces beroep op minstens één collega-herstelinstantie als klankbord. De burgemeester wordt in kennis gesteld van genomen beveiligingsbeslissingen.

De bestuurlijke beveiligingsbeslissing gaat gepaard met bestuursdwang en de IHI koppelt een dwangsom aan de maatregel om de overtreder ertoe aan te zetten de beveiligingsbeslissing uit te voeren of te respecteren.

3.6.3 Herstellen

De herstelinstantie is bevoegd voor het herstel van publieke schade of verliezen. Voorafgaand aan een herstelprocedure werd veelal een proces-verbaal opgemaakt door de toezichthouder. De betrokkene werd daarbij reeds meermaals gevraagd vrijwillig tot herstel over te gaan via waarschuwing(en). De herstelinstantie dient af te wegen of er na deze voorafgaande handhaving besloten wordt om een herstelprocedure op te starten.

Na opmaak van een aanvankelijk proces-verbaal door de ITZH zal deze vanuit zijn bevoegdheid als herstelinstantie één of meerdere voorstellen van herstel overmaken aan de omgevingsambtenaar, dan wel motiveren waarom een herstel niet mogelijk of opportuun lijkt. De IHI zal daarbij telkens het feitelijk herstel van de publieke schade vooropstellen aan andere vormen van herstel. De vorm van de herstelmaatregel wordt gemotiveerd door de IHI conform zijn deontologische code en de beslissingsboom. De IHI doet bij de opmaak van het voorstel beroep op zijn collega's en de lokale omgevingsambtenaar als klankbord. Na ontvangst van het voorstel van herstel brengt de omgevingsambtenaar alle lokale herstelinstanties op de hoogte en bezorgt deze de IHI binnen de vooropgestelde termijn een antwoord op het voorstel. Volgende beslissingen kunnen daaruit voortvloeien:

- Er wordt besloten geen herstel op te starten.
- Er wordt besloten de voorgestelde vorm van herstel door de IHI te laten uitvoeren.
- De lokale herstelinstantie wil in eigen naam het voorgestelde herstel uitvoeren. De IHI kan desgewenst de lokale herstelinstantie bij de opmaak van documenten en uitvoering van procedures ondersteunen.
- De lokale herstelinstantie wil een alternatieve vorm van herstel (laten) uitvoeren:
 - De IHI is akkoord met het tegenvoorstel en voert deze procedure uit of ondersteunt desgewenst de lokale herstelinstantie bij de opmaak van documenten en uitvoering van procedures.
 - De IHI kan zich niet vinden in deze vorm van herstel. De IHI kan de lokale herstelinstantie begeleiden bij de formele opmaak van documenten en opvolging van procedures maar neemt geen handtekeningbevoegdheid. Deze vorm van ondersteuning wordt als niet-prioritair aangeboden.

De herstelprocedure heeft een dwingend karakter, zij het bestuurlijk of gerechtelijk. De herstelprocedure start veelal met een aanmaning waarin een laatste termijn tot 'vrijwillig herstel' wordt gegeven samen met de kennisgeving van de overweging of intentie tot:

- het opstarten van een bestuurlijke herstelprocedure in de vorm van een bestuurlijke herstelbeslissing onder bestuursdwang en dwangsom;
- het opstarten van een gerechtelijke herstelprocedure via een strafrechtelijke of burgerlijke rechtbank.

De overtreder wordt net als in de waarschuwingen ook in deze aanmaning op de hoogte gesteld van de mogelijkheid tot het aanvragen van een bestuurlijke herstelschikking. Deze aanvraag kan bij een lokale herstelinstantie of de IHI worden ingediend. Wanneer een aanvraag tot herstelschikking wordt ontvangen, brengen de gelijk bevoegde herstelinstanties elkaar op de hoogte van de aanvraag. De herstelinstantie waarbij de aanvraag werd ingediend maakt daarbij haar positie ten aanzien van de aanvraag ook kenbaar en geeft de gelijk bevoegde herstelinstanties de mogelijkheid om feedback te voorzien. De herstelinstantie waarbij de aanvraag werd ingediend neemt de eindbeslissing over de aanvraag. Finaal wordt de schikking voorgelegd voor de Vlaamse Herstelraad, die deze controleert op rechtsgeldigheid en al dan niet bekrachtigt.

In uitzonderlijke gevallen, wanneer de IHI ernstige nalatigheid kan verweten worden bij niet-optreden, zal de IHI ambtshalve altijd een herstelprocedure opstarten. De IHI beschikt over de mogelijkheid tot doorverwijzing of bespreking met de lokale burgemeester in diens algemene bevoegdheid veiligheid en openbare gezondheid, dan wel diens decretale bevoegdheid als herstelinstantie. De burgemeester en andere decretaal bevoegde herstelinstanties worden op de hoogte gebracht van de genomen herstelmaatregel door de IHI.

3.6.4 De inning van verbeurde dwangsommen bij herstel- en beveiligingsbeslissingen

Verbeurde dwangsommen komen toe aan de gemeente/stad. Voor de inning van dwangsommen bezorgt de IHI alle nodige informatie aan de lokale omgevingsambtenaar. De herstelinstantie die de dwangsom heeft doen verbeuren, kan beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk wordt ingevorderd, of dat de invordering ervan tijdelijk wordt geschorst, zonder dat die beslissing betrekking kan hebben op de gemaakte gerechts- en uitvoeringskosten. Er wordt in die beslissing rekening gehouden met de gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de publieke herstel- of beveiligingsmaatregel, evenals met de volledige of gedeeltelijke uitvoering ervan.

Er wordt onderzocht of het wettelijk mogelijk is om de inning van de dwangsommen, uit beveiligings- en herstelprocedures die door de IHI werden opgestart, efficiënter uit te voeren door een deurwaarder aan te sturen vanuit de intergemeentelijke entiteit. Desgevallend zal vooraf een afzonderlijke vraag tot goedkeuring van een kader met de modaliteiten over de inning aan de lokale besturen worden overgemaakt.

De ambtshalve uitvoering van een beveiligings- of een herstelmaatregel wordt enkel opgestart met goedkeuring van de burgemeester of de daartoe bevoegde ambtenaar, aangezien het lokale bestuur instaat voor de kosten van de uitvoering van de maatregel. Deze kosten kunnen door de gemeente/stad, indien de overtreder gekend is, nadien teruggevorderd worden bij de overtreder.

3.7 Openbare veiligheidsdiensten – externe inspectiediensten

Binnen omgevingshandhaving zijn er vele partners waarmee samengewerkt wordt en waarvan de politie en brandweer veruit de belangrijkste zijn. De ITZH/IHI heeft een uitgebreid netwerk bij de relevante inspectiediensten en kan zo dossiers ten gepaste tijde doorverwijzen of gezamenlijk aanpakken.

De politie is een bevoorrechte partner van de ITZH/IHI. Of het nu gaat om kleinere burentwisten of om zware misdrijven met een omgevingsaspect, politie en toezicht vullen elkaar vaak goed aan en komen zo tot mooie resultaten. De omgevingsambtenaar is de spilfiguur die de meldingen of vragen van politie dient te verwerken. De ITZH/IHI staat open voor een nauwere samenwerking met deze diensten als dit de expliciete goedkeuring draagt van het lokale bestuur.

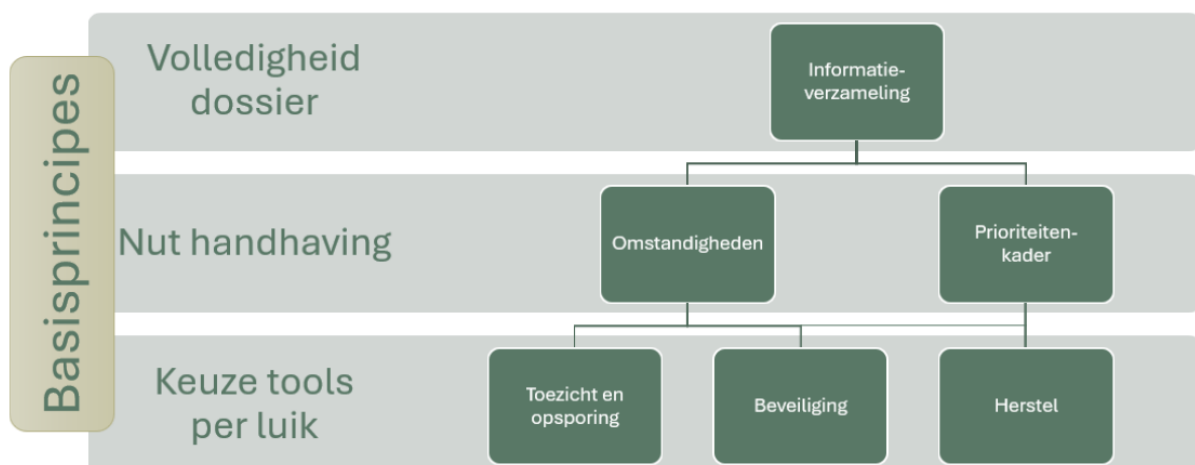
Vanuit de politiezones uit onze regio worden geïntegreerde handhavingsacties georganiseerd. De gemeentelijke diensten, lokale politiezones en externe inspectiediensten zetten daarbij in op een

integrale geïntegreerde aanpak van een divers spectrum aan ondermijnende criminaliteitsfenomenen. Haviland zal mits expliciete goedkeuring van de lokale besturen deze acties met prioriteit opvolgen en eraan deelnemen.

4. De deontologische code en het beslissingsproces van de ITZH/IHI

De ITZH/IHI van Haviland hebben een interne deontologische code ondertekend die hun de nodige richtlijnen geeft bij de uitvoering van hun functie. De code omvat de concrete invulling van een aantal kernwaarden die onmisbaar zijn bij de operationele uitvoering van de handhavingstaken, het gaat onder meer over: empathie, professionaliteit, integriteit, discretie, zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid.

Beslissingen nemen in handavingsdossiers is geen exacte wetenschap. Twee exact dezelfde dossiers bestaan niet en de ITZH/IHI beschikt over een waaier van instrumenten om de vooropgestelde doelstelling te bereiken. Onderstaande beslissingsboom helpt de ITZH/IHI om diens doelstelling af te bakenen alsook elke beslissing binnen het handhavingstraject zorgvuldig te overwegen en te motiveren. Dit moet de gelijkwaardige behandeling binnen de handhaving ten goede komen zonder daarbij de bijzonderheden van een dossier uit het oog te verliezen. We onderschrijven als ITZH/IHI steeds een aantal algemene basisprincipes gedurende de besluitvorming zowel binnen het verbaliserende luik, als des te meer binnen het (bestuurlijke) beveiligings- en herstelluik van de handhaving. Daarnaast spelen de prioriteitenkaders en de feitelijke omstandigheden of kenmerken van het dossier een specifieke rol. De ITZH/IHI zal zodoende elke genomen stap logisch en begrijpelijk motiveren.

4.1 Basisprincipes

De ITZH houdt gedurende het beslissingsproces een aantal algemene basisprincipes voor ogen waarvan een groot deel, niet onlogisch, voortvloeit uit de rechtsbeginselen behoorlijk bestuur:

- **Zorgvuldigheid:** De ITZH/IHI tracht alle relevante informatie bij elkaar te brengen om zo tot een deugdelijk besluit te komen.
- **Rechtszekerheid:** De burger of entiteit ten aanzien van wie een handhavingstool wordt gebruikt moet weten waar hij of zij aan toe is. De procedurele rechtsregels dienen correct en consequent te worden toegepast.
- **Efficiëntie:** Een gerichte inzet van de beschikbare lokale middelen om een zo goed mogelijk resultaat te bekomen.

- Effectiviteit: De gekozen handhavingstool staat mede in functie van het gewenste gevolg.
- Proportionaliteit: De keuze in handhavingstools en het bepalen van de einddoelstelling moet in lijn liggen met de omstandigheden en prioriteitsbepaling van de inbreuk of het misdrijf.
- Gelijkheidsbeginsel: De overheid moet gelijke gevallen op gelijke wijze behandelen.

4.2 Volledigheid van een dossier

De ITZH/IHI is er toe gehouden een volledigheid van informatie na te streven alvorens beslissingen worden genomen. De omgevingsambtenaar neemt daarbij de rol op van betrouwbare partner en maakt een volledig dossier over. Zowel de voorgeschiedenis die er toe geleid heeft om een handavingsdossier op te starten als alle administratieve stukken zijn daarbij relevant.

4.3 Nut van handhaving

Achter het waarom van handhaving gaan vele motieven schuil, maar elke schending handhaven is onmogelijk. Met de beginselen behoorlijk bestuur in acht genomen is er ruimte om specifieke beslissingen te maken en te motiveren op basis van lokale beleidskeuzes en feitelijke omstandigheden.

4.3.1 Beleid en prioriteitenkaders

Het lokale handavingsbeleid en prioriteitenkader, aangevuld met het regionale prioriteitenkader, vormen het eerste referentiepunt voor de ITZH/IHI bij het nemen van beslissingen. Bestaande richtlijnen, prioriteiten en beleidsplannen van bovenlokale overheden of externe instanties hebben hun rechtstreekse en onrechtstreekse invloed op het beslissingsproces van de ITZH/IHI. Zo wordt gedurende een handhavingstraject steeds nagegaan of het dossier onder een gewestelijke prioriteit valt. Het gewest heeft daarop de mogelijkheid om het dossier van de lokale ITZH/IHI over te nemen. In het milieulijk heeft de ITZH/IHI slechts een beperkte bevoegdheid bij klasse 1 exploitaties en zullen gemaakte vaststellingen ter kennis worden gebracht van de gewestelijke inspectie die de lead overneemt. De ITZH/IHI houdt in het algemeen rekening met de prioriteiten van het gewest alsook met bestaande afspraken tussen de Vlaamse Overheid en het Parket wat betreft de strafrechtelijke prioritair te behandelen dossiers.

4.3.2 Feitelijke omstandigheden en kenmerken

Elke situatie is anders en allerlei elementen uit een handavingsdossier kunnen een impact hebben op de besluitvorming en werkwijze van de ITZH/IHI. Er is een logische overlap met de strafrechtelijke verzwarende en verzachtende omstandigheden. Hieronder wordt een niet-limitatieve lijst van dergelijke elementen weergegeven:

- De ernst van de feiten.
- De herstelbaarheid van de gemaakte publieke - of private schade
- De impact op de maatschappij in zijn geheel indien niet wordt opgetreden.
- De weerslag van het misdrijf of de overtreding op derden, milieu en/of omgeving.
- Het tijdstip en de duur van de feiten.
- Recidive en vermogensvoordeel.
- De omvang van de ruimtelijke impact.
- Strijdigheid met de vorderende voorschriften.
- Verjaring van de feiten.
- Het respecteren van de redelijke termijn.
- Insolvabiliteit van de betrokkene.
- De mate van medewerking en de snelheid van conformeren door de betrokkene.
- De mate waarin van een betrokkene kan worden gesteld dat deze op de hoogte moest zijn dat diens handelen of niet handelen een misdrijf of overtreding omvat.
- ...

4.4 De keuze handhavingstools

Op basis van alle voorafgaande neemt de ITZH/IHI een beslissing over in welke van de drie luiken stappen gezet moeten worden. De drie luiken hebben elk een andere doelstelling maar kunnen simultaan lopen, hetzij elkaar opvolgen, hetzij afzonderlijk worden gevolgd. Onder elk luik zitten verschillende handhavingstools:

- Toezicht en opsporing:
 - 1° controleverslag
 - 2° raadgeving
 - 3° waarschuwing
 - 4° verslag van vaststelling
 - 5° proces-verbaal
- Bestuurlijke beveiligingsbeslissing:
 - 1° de uitvoering of de staking van handelingen;
 - 2° het verbod om toegang te nemen tot welbepaalde onroerende goederen;
 - 3° het verbod op of beperkingen aan het gebruik van roerende en onroerende goederen;
 - 4° de volledige of gedeeltelijke sluiting van bedrijven, inrichtingen en instellingen;
 - 5° het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en planten;
 - 6° het elders onderbrengen of euthanaseren van dieren;
 - 7° het ter plaatse of elders vernietigen van zaken waarvan het bezit of het gebruik verboden is;
 - 8° het ter plaatse of elders vernietigen van voor verrotting of bederf vatbaar organisch materiaal, met inbegrip van dode dieren;
 - 9° het ter plaatse vrijlaten van illegaal gehouden inheemse beschermde diersoorten in goede conditie.
- Herstel:
 - 1° De bestuurlijke herstelbeslissing
 - 2° De publieke herstellvordering via PdK (strafrecht) of rechtstreekse dagvaarding
 - 3° De bestuurlijke herstelschikking